

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการใช้และความต้องการสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาของสถาบันพระคริสตธรรมในด้านวัตถุประสงค์ รูปแบบ เนื้อหา ภาษา อายุ และแหล่งสารสนเทศ รวมทั้งปัญหาในการใช้ เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารของสถาบันพระคริสตธรรมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดภายในสถาบัน ให้มีความสอดคล้องกับการใช้และความต้องการสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร

อาจารย์และนักศึกษาสถาบันพระคริสตธรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 440 คน จากสถาบันพระคริสตธรรม 9 แห่ง ได้แก่

1. คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ
2. โรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์
3. พระคริสตธรรมกรุงเทพ
4. พระคริสตธรรมเพ็นเตคอสในประเทศไทย
5. สถาบันคริสตศาสนศาสตร์ไทย
6. สถาบันพระคริสตธรรมคริสเตียนสัมพันธ์
7. สถาบันศาสนศาสตร์ลูเธอรันในประเทศไทย
8. โรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ แบ็บติสต์
9. คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยมิชชัน วิทยาเขตมวกเหล็ก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยอาจารย์ประจำชาวไทย ที่รับผิดชอบการสอนทางด้านคริสตศาสนศาสตร์และนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกชั้นปีในสถาบันพระคริสตธรรมของ

ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ที่มีการเรียนการสอนหลักสูตรคริสตศาสนศาสตร์และมีจำนวน
นักศึกษาระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 10 คน ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

สถาบัน	อาจารย์ (คน)	นักศึกษา (คน)	รวม
สังกัดสภาคริสตจักรในประเทศไทย			
1. คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี ม.พายัพ	15	95	110
2. โรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์	10	73	83
สังกัดสหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย			
1. พระคริสตธรรมกรุงเทพ	5	85	90
2. พระคริสตธรรมเฟินเดคอสฯ	4	56	60
3. สถาบันคริสตศาสนศาสตร์ไทย	6	14	20
4. สถาบันพระคริสตธรรมคริสเตียนสัมพันธ์	3	17	20
5. สถาบันศาสนศาสตร์ลูเธอรันฯ	4	14	18
สังกัดสหคริสตจักรแบปติสต์ในประเทศไทย			
1. โรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ แบปติสต์	4	22	26
สังกัดมูลนิธิคริสตจักรวันเสาร์แห่งประเทศไทย			
1. วิทยาลัยมิชชัน วิทยาเขตมวกเหล็ก	3	10	13
รวม	54	386	440

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าหนังสือ บทความวารสาร และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้และความต้องการสารนิเทศ สารนิเทศและแหล่งสารนิเทศทางด้านคริสตศาสนศาสตร์ ปัญหาในการใช้สารนิเทศ ตลอดจนประวัติ หลักสูตร และการเรียนการสอนของสถาบันพระคริสตธรรม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ศึกษา โดยแยกเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ (ภาคผนวก ก) และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา (ภาคผนวก ข) แบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ในแบบสอบถามสำหรับอาจารย์มีคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ วุฒิการศึกษาสูงสุดและระดับการศึกษาที่รับผิดชอบสอน ลักษณะของคำถามเป็นประเภทเลือกคำตอบและเติมคำ ส่วนในแบบสอบถามสำหรับนักศึกษามีคำถาม 1 ข้อ คือระดับชั้นปีที่ศึกษา ลักษณะของคำถามเป็นประเภทเลือกคำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้และความต้องการสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา ในด้านวัตถุประสงค์ รูปแบบ เนื้อหา ภาษา อายุ และแหล่งสารสนเทศ มีจำนวน 6 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นประเภทเลือกคำตอบ

ด้านวัตถุประสงค์ ตัวเลือกด้านวัตถุประสงค์ในการใช้และความต้องการสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาจะเหมือนกันทุกข้อ ยกเว้นวัตถุประสงค์ในการใช้และความต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการสอน และเพื่อการเขียนบทเรียน/ตำราวิชาการ/บทความวิชาการ จะมีเฉพาะในแบบสอบถามของอาจารย์ ส่วนวัตถุประสงค์ในการใช้และความต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียน เพื่อประกอบการทำรายงาน และเพื่อประกอบการฝึกเทศนา จะมีเฉพาะในแบบสอบถามของนักศึกษาวาดูวัตถุประสงค์ในการใช้และความต้องการสารสนเทศทั้งหมดที่กำหนดไว้ มีดังนี้

1. เพื่อประกอบการสอน
2. เพื่อการเขียนบทเรียน/ตำราวิชาการ/บทความวิชาการ
3. เพื่อประกอบการเรียน
4. เพื่อประกอบการทำรายงาน
5. เพื่อการทำวิจัย
6. เพื่อเตรียมการเทศนา
7. เพื่อประกอบการฝึกเทศนา
8. เพื่อให้คำปรึกษา
9. เพื่อเพิ่มพูนความรู้
10. เพื่อการพัฒนาหรือบริการสังคม
11. เพื่อทราบข่าวเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
12. เพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง

ส่วนในด้านรูปแบบ เนื้อหา ภาษา อายุ และแหล่งสารสนเทศที่ปรากฏในแบบสอบถามทั้งในส่วนของอาจารย์และของนักศึกษา จะมีตัวเลือกทุกข้อเหมือนกัน ได้แก่

ด้านรูปแบบของสารสนเทศ แบ่งออกเป็นสื่อ 3 ประเภท ได้แก่

1. สื่อตีพิมพ์

1.1 หนังสือ

- หนังสือความรู้ทั่วไป
- ตำราเรียน
- หนังสืออนุสรณ์

1.2 หนังสืออ้างอิง

- พจนานุกรม
- สารานุกรม
- ศัพท์สัมพันธ์
- บรรณานุกรม
- ดรรชนีและสาระสังเขป
- ทำเนียบนาม, นามานุกรม

1.3 สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

- วารสารวิชาการ
- นิตยสาร
- หนังสือพิมพ์
- รายงานการประชุม/สัมมนา
- รายงานประจำปี

1.4 งานวิจัย

- รายงานการวิจัย
- วิทยานิพนธ์, วิทยานิพนธ์
- โครงการ

1.5 อื่น ๆ

- จุลสาร
- กฤตภาค

2. สื่อไม่ตีพิมพ์

- สไลด์
- วีดิทัศน์
- เทปบันทึกเสียง
- แผ่นใส
- ภาพถ่าย
- แผนที่

- วัสดุจำลองสามมิติและของจริง

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- ฐานข้อมูลของห้องสมุด
- ฐานข้อมูลซีดี-รอม
- อินเทอร์เน็ต

ด้านเนื้อหาของสารนิเทศ ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เนื้อหาทางด้านคริสตศาสนศาสตร์ กำหนดเนื้อหาเป็น 9 กลุ่มใหญ่ โดยประมวลจากการศึกษาหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชา ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ของสถาบันพระคริสต์ธรรมต่าง ๆ และจากการศึกษาการแบ่งหมวดหมู่หนังสือในหมวด 200 ศาสนา ของการจัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้

ส่วนที่ 2 เนื้อหาวิชาทั่วไป กำหนดเนื้อหาเป็น 9 กลุ่มใหญ่ ตามการแบ่งหมวดใหญ่และหมวดย่อย 9 หมวดของการจัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ ยกเว้นหมวด 200 ศาสนา เพราะได้นำไปไว้ในส่วนของเนื้อหาทางด้านคริสตศาสนศาสตร์แล้ว

ด้านภาษาของสารนิเทศ ได้แก่

1. ภาษาไทย
2. ภาษาอังกฤษ
3. ภาษากรีก
4. ภาษาฮีบรู
5. ภาษาจีน

ด้านอายุของสารนิเทศ ได้แก่

1. อายุต่ำกว่า 1 ปี
2. อายุ 1-3 ปี
3. อายุ 4-6 ปี
4. อายุ 7-9 ปี
5. อายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ด้านแหล่งสารนิเทศ ได้แก่

1. สถาบัน

- 1.1 ห้องสมุดภายในสถาบันพระคริสต์ธรรม
- 1.2 ห้องสมุดคริสตจักร
- 1.3 หน่วยงานจดหมายเหตุในองค์การคริสเตียน
2. บุคคล
 - 2.1 ทรัพยากรสารสนเทศส่วนบุคคล
 - 2.2 สารนิเทศบุคคล
 - อาจารย์/ผู้สอนวิชาต่าง ๆ
 - ผู้ร่วมงาน
 - ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา
 - เพื่อน/รุ่นพี่
3. สื่อมวลชน
 - 3.1 วิทยุ
 - 3.2 โทรทัศน์
 - 3.3 หนังสือพิมพ์

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้สารนิเทศ และข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อใหญ่

คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้สารนิเทศ มีจำนวน 1 ข้อ ครอบคลุมปัญหาทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านอายุ ด้านแหล่งสารนิเทศ และด้านอื่น ๆ ลักษณะของคำถามเป็นประเภทเลือกคำตอบ ส่วนข้อเสนอแนะนั้น เป็นคำถามปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ 6 ด้านเช่นเดียวกัน

3. ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับอาจารย์และนักศึกษาของสถาบันพระคริสต์ธรรม 3 แห่ง จำนวน 19 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่ำกว่า 10 คน ได้แก่ อาจารย์ชาวไทย 3 คนและนักศึกษาระดับปริญญาตรี 3 คน จากวิทยาลัยพระคริสต์ธรรมพะเยา อาจารย์ชาวไทย 3 คนและนักศึกษาระดับปริญญาตรี 3 คน จากศูนย์ศึกษาคริสตศาสนศาสตร์ภาคใต้ และอาจารย์ชาวไทย 2 คนและนักศึกษาระดับปริญญาตรี 5 คน จากสถาบันพระคริสต์ธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการส่งแบบสอบถามไปทดสอบทางไปรษณีย์

จากการทดสอบแบบสอบถามกับอาจารย์พระคริสต์ธรรมจำนวน 8 คน และนักศึกษาพระคริสต์ธรรมจำนวน 11 คนดังกล่าว พบข้อบกพร่องของแบบสอบถามดังนี้

3.1 ในแบบสอบถามตอนที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามหลายคนสับสนในสวนคำถามเกี่ยวกับ "สถาบันพระคริสต์ธรรมที่ท่านสังกัด" กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนเข้าใจว่า "สังกัด" หมายถึง องค์การของศาสนาคริสต์ที่สถาบันพระคริสต์ธรรมนั้นสังกัด จึงได้แก้ไขโดยตัดคำถามข้อนี้ออกไป และจัดทำรหัสของแบบสอบถามเพิ่มขึ้นที่มุมบนขวาของแบบสอบถาม และบันทึกไว้ว่ารหัสใดเป็นแบบสอบถามของอาจารย์หรือนักศึกษาศาสนาพระคริสต์ธรรมใด

3.2 ในแบบสอบถามตอนที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามบางคนจะตอบเฉพาะการใช้สารนิเทศหรือบางคนตอบเฉพาะความต้องการสารนิเทศเพียงส่วนเดียวเท่านั้น จึงเพิ่มข้อความในส่วนของคำอธิบายการตอบแบบสอบถาม ว่า "ขอให้ระบุทั้งส่วนที่เป็นการใช้สารนิเทศและส่วนที่เป็นความต้องการสารนิเทศ" พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างการตอบแบบสอบถามไว้ในตอนต้นของตอนที่ 2 ด้วย เพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวนี้แล้วจึงนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเองแก่อาจารย์และนักศึกษาพระคริสต์ธรรม 9 แห่ง จำนวน 440 ชุด เป็นอาจารย์จำนวน 54 คน และนักศึกษาจำนวน 386 คนโดยส่งแบบสอบถามครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 19 - 26 กันยายน 2544 และเก็บรวบรวมระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม - 30 พฤศจิกายน 2544 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 187 ชุด (ร้อยละ 42.50) ผู้วิจัยจึงได้ไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองเพื่อติดตามอีกเป็นครั้งที่ 2 จำนวน 250 ชุดในเดือนธันวาคม ที่โรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์ พระคริสต์ธรรมกรุงเทพ พระคริสต์ธรรมเฟินเตคอสฯ และสถาบันพระคริสต์ธรรมคริสเตียนสัมพันธ์ เนื่องจากบางแห่งไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา และบางแห่งได้รับกลับคืนมาในครั้งแรกเป็นจำนวนน้อยมาก โดยก่อนแจก ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้แน่ใจว่าไม่เคยตอบแบบสอบถามชุดนี้มาก่อน ปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 212 ชุด รวม 2 ครั้ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 399 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.68 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด หลังจากตรวจสอบแล้ว พบว่ามีแบบสอบถาม 8 ชุดที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากตอบไม่ครบทุกข้อ ดังนั้นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ มีจำนวน 391 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.86 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและนำมาวิเคราะห์

สถาบันพระคริสต์ธรรม	อาจารย์		นักศึกษา		รวม		
	แบบ สอบ ถาม ที่ส่ง	แบบสอบถาม ที่นำมา วิเคราะห์	แบบ สอบ ถาม ที่ส่ง	แบบสอบถาม ที่นำมา วิเคราะห์	แบบ สอบ ถาม ที่ส่ง	แบบสอบถาม ที่นำมา วิเคราะห์	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี ม.พายัพ	15	9	95	83	110	92	20.91
โรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์	10	10	73	73	83	83	18.86
พระคริสตธรรมกรุงเทพ	5	4	85	76	89	80	18.18
พระคริสตธรรมฟินเดคอสฯ	4	4	56	49	60	53	12.05
สถาบันคริสตศาสนศาสตร์ไทย	6	4	14	14	20	18	4.09
สถาบันพระคริสตธรรมคริสเตียนสัมพันธ์	3	3	17	12	20	15	2.41
สถาบันศาสนศาสตร์ลูเธอรันฯ	4	3	14	9	18	12	2.73
โรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ แบ็บติสต์	4	4	22	21	26	25	5.68
คณะศาสนศาสตร์ ว.มิชชั่น วิทยาเขตมวกเหล็ก	3	3	10	10	13	13	2.95
รวม	54	44	386	347	440	391	88.86

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของการบรรยาย ประกอบตารางในบทที่ 4 ส่วนการสรุปและอภิปรายผล นำเสนอในบทที่ 5 ตามลำดับ